

IN DE MIST

Door C. H. Spurgeon, uit *The Sword and the Trowel* van maart 1865.

Dat Gog en Magog de wettige heersers zijn van onze grote stad Londen, willen we niet betwisten. Toch is er een derde machthebber wiens regering een stuk reëler is en wiens heerschappij veel drukkender aanvoelt. Zijn naam is **Mist**.

Onlangs reden we 's middags door Londen. Door Londen, zeiden we; we bedoelden eigenlijk dat we ons begaven door een dikke massa damp, die leek op gesmolten boter met daarin een groezelige, gele vlek — als de manen van een leeuw.

Een prikkelende rooksmaak deed onze ogen tranen. Een uiterst onaangename, kleverige vochtigheid, haast als spinrag, omhulde ons als een natte deken en joeg een koude rilling door tot in het merg van onze botten. Het licht was verdwenen en de duisternis hing als een somber lijkkleed over elke straat. Het was een dichte somberheid die zelfs de etalagelichten niet konden verjagen; die brandden in alle winkels alsof de nacht al was ingevallen. De mist drong onbarmhartig door tot in elk deel van ons lichaam.

“Een dichte, opdringerige damp Die zich aan elk zintuig opheft en dringt; Geen oor dat daarvoor wijken kan, Terwijl een dof, ongewoon geluid weerklinkt.”

Er waren maar weinig voorbijgangers op straat. Die paar die er waren vlogen als schaduwen aan ons voorbij, of liepen rillend langs ons heen als natte mussen die tijdens een zware regenbui een schuilplaats zoeken. Klagen had toch geen zin. Dus werden we stil, en lieten we de sombere nevel in ons hoofd indalen tot rustige, diepe gedachten.

Reizen we immers niet allemaal, min of meer, in een mist door dit land van wolken en somberheid? Wat is het leven eigenlijk? Het is niet meer dan een damp — en die damp vormt vaak een dichte mist die het licht tegenhoudt. Onderscheiden we de vormen om ons heen in Gods schone heelal wel veel beter dan een vage schim in de mist?

In zekere mate „bedekt een vormeloze, grijze verwarring alles.” Waar we één spoor van onze heerlijke God ontwaren, ontgaan ons dan niet duizend van de goddelijke penseelstreken? We durven over aardse dingen niet eens te beweren dat we ze echt „zien”; wie enig idee heeft van wat helder zien werkelijk inhoudt, zal ons al snel blind noemen.

En wat te zeggen van de openbaring waarmee onze hemelse Vader ons zo genadig heeft begunstigd? Hoe weinig hebben we daarnaar gekeken in het heldere daglicht van haar eigen heerlijkheid! Onze vooroordelen, voorkeuren, inbeeldingen, zwakheden, dwaasheden, ongerechtigheden, ongeloof en ijdelheid hebben een drukkende moerasmist doen opstijgen, waar zelfs de sterren van de hemel nauwelijks hun bemoedigende stralen doorheen kunnen schieten.

Er is licht genoeg, als de dichte mist het tenminste tot ons zou laten doordringen. Maar bij gebrek aan de wind van de hemel, die de verduisterende dampen verjaagt, lopen we rond in het halfduister en vangen we slechts flauwe glimpen op van de waarheid. Wat zijn we toch trots als we dromen van een helder zicht op hemelse dingen met ons eigen vleselijke verstand, terwijl we ondertussen rondtasten in een morele, verstandelijke en geestelijke duisternis die zelfs de beste mensen heeft doen roepen: „Verlicht onze duisternis, goede Heer.” Paulus zei het al volkomen terecht: „Wij kennen ten dele” en „wij zien nu door een spiegel, in een duistere rede”. Het zien van aangezicht tot aangezicht hebben we nog niet bereikt.

Gelukkig is de dag waarop we aan dit wolkenland ontsnappen en binnengaan in het ware licht, waar „zij geen kaars noch licht der zon van node hebben”. Wij die geloven, zijn weliswaar niet van de nacht en de duisternis, en toch benevelt de rook van aardse dingen ons gezicht en omwolkt het onze blik. Als we denken aan de leer van de genade, aan de Persoon van Christus, aan het werk van de Geest in ons hart — om maar te zwijgen van de toekomstige hemel, de profetische apocalyps of de heerlijke komst van de Mensenzoon — wat is dan onze onwetendheid groot en onze kennis klein!

Het geloof gelooft wat haar God heeft gezegd. Maar door die „troebele lucht” waarin we leven, begrijpen we zo weinig van wat we geloven! Als onze medemensen hooghartig roepen: „Wij zien het helder!”, dan ontdekken we al snel hun blindheid. Mensen die beweren alles te weten — die geen verdere verlichting nodig hebben en wiens geloofsovertuiging van gietijzer is en nooit buigt — zijn vaak de blindsten van allemaal, of ze wonen simpelweg in de dikste nevels.

Ja, we zitten absoluut in de mist; zelfs de besten onder ons voelen de vreselijke schaduw van de

zonde over hun leven hangen.

O Zon van gerechtigheid, schijn alstublieft door! Neem onze duisternis weg; laat ons in Uw licht het ware licht zien. Dan zullen onze blijde stemmen pas echt klinken, wanneer we U zullen zien zoals U bent en aan U gelijk zullen zijn!

Toch zouden we het weinige dat we nu van onze Geliefde zien voor geen goud willen opgeven. Al is het maar een flauwe glimp, het is zo'n zalig gezicht dat het ons geduldig laat wachten tot we de Koning zullen zien in Zijn schoonheid en in dat ver gelegen land.

Toen we destijds op de Styhead Pass in het Lake District in een dichte mist stonden, voelden we ons plotseling overgebracht naar een geheimzinnige wereld. Alles leek daar wel opgezwollen tot een omvang en aanblik die veel groter en angstaanjagender waren dan op onze nuchtere planeet normaal is. Een klein bergmeertje, nauwelijks groter dan een paardenvijver, zwol door de mist uit tot een reusachtig meer waarvan de verre oevers mijlenver buiten ons bereik lagen. En toen we afdaalden naar het dal van Wastwater, leken de rotsen aan de ene kant op te rijzen als de kantelen van de hemel, terwijl de helling aan de andere kant leek op de vreselijke lippen van een gapende afgrond.

Maar toen we de volgende ochtend in het heldere zonlichtomkeken, bleek er helemaal niets gevaarlijks aan het pad of verschrikkelijks aan de rotsen te zijn. Het was gewoon een veilige, zij het steile afdaling, zonder enige enge verrassingen voor een ervaren wandelaar.

In de verte *"schrijdt de herder reusachtig"* door de mist, en zijn schapen lijken wel volwassen leeuwen. Op onze levensreis trappen we voortdurend in dit soort valkuilen: een klein ongemak in de verte wordt door onze eigen neveligheid opgeblazen tot een verpletterende tegenspoed. We menen ineens een leeuw op de weg te zien, terwijl er toch duidelijk geschreven staat dat *"geen verscheurend gedierte daarop zal komen"*. Een onbeduidende vijand zwelt ineens op tot een heuse Goliath, en een smal riviertje wordt in onze verbeelding een oeverloze zee. Kom daarom, hemelse wind, en blaas de mist weg! Dan verbleekt de vijand en komen de heldere oevers aan de overkant weer feilloos in het licht van het geloof te liggen.

Door diezelfde mist verwarren mensen vrienden vaak met vijanden. Ds. William Jay vertelt over iemand die in de verte een angstaanjagend monster zag opdoemen. Hij schrille van angst, maar toen hij al zijn moed bij elkaar raapte en erop af stapte, bleek het monster niets minder dan zijn eigen

broer John te zijn! We houden ons in het dagelijks leven ook vaak afzijdig van de beste mensen simpelweg omdat we ze niet echt kennen. Als we hen zouden zien zoals ze werkelijk zijn, zouden we meteen van ze houden. De mist vergroot iemands fouten nu eenmaal op een wonderbaarlijke manier en verdraait iemands eigenaardigheden. In de verte zien we in elkaar al snel draken of zelfs duivels, terwijl nader contact ons leert dat we gewoon met broeders en heiligen te maken hebben. We moeten er dus allemaal voor waken dat we elkaar niet verkeerd beoordelen.

Als deze wereldse mist al zo heftig inwerkt op christenen – die toch kinderen van het licht worden genoemd – is het geen wonder dat hij een nog veel slechtere uitwerking heeft op onbekeerde mensen. Zij dwalen rond op een dag van diepe somberheid en dikke duisternis; een duisternis waarvan de Bijbel zegt "*dat men die tasten kan*". Van hen kun je gerust zeggen dat hun eigen nevels de zon buitensluiten. De barmhartigheid die in het evangelie zo rijk is geopenbaard, bereikt het oog van de zondaar eenvoudigweg niet, omdat zijn eigen twijfels, zonden en dwaasheden hem het zicht ontnemen.

Hoe vaak hebben we Christus de gekruisigde de zondaar niet voorgehouden, zonder dat hij Hem kon zien? We hebben de schuldige mens een volkomen zaligheid gepredikt, maar hij kon het niet onderscheiden. De stralen van het evangelielicht worden tegengehouden door de dikke mist van vleselijkheid waarin de zondaar nu eenmaal leeft.

Helaas voor de goddelozen! Hun toestand is zo stikdonker dat ze de weg totaal kwijtraken. In de vaste, maar valse overtuiging dat ze op reis zijn naar de hemel, kiezen ze juist het pad dat naar het verderf leidt. Ze lopen vrolijk door en dromen dat ze straks de eeuwige rust bereiken die God voor Zijn volk heeft weggelegd, om vervolgens te struikelen en voor eeuwig te vallen. Valse leringen, zondige neigingen, vooroordelen en eigenwijze voorkeuren werpen zo een dichte wolk over het verstand van de zondaar, dat hij uiteindelijk – zonder dat hij het doorheeft – zijn eigen ondergang kiest.

Zelfs als een mens gedeeltelijk overtuigd is van zijn zonden, grijpt hij al snel terug naar zijn eigen eigengerechtigheid. Als een blinde dwaalt hij dan over een uitgestrekte vlakte: hij zwoegt zich uit de naad om zijn bestemming te bereiken, maar komt geen meter vooruit, omdat er duisternis hangt over al zijn paden.

Het is heel goed mogelijk dat een zondaar in zo'n toestand ontzettend dicht bij het huis is waar

echte rust te vinden is, zonder dat hij het doorheeft. In een dichte mist is het immers niet ongewoon dat je pal voor je eigen voordeur staat en werkelijk geen idee hebt waar je bent. Deze zondaar heeft het evangelie talloze keren horen prediken, maar hij ervoer het nooit als goed nieuws voor hemzelf. Hij was erbij toen de Geest van God door de samenkomst waaide, maar hij voelde Zijn kracht niet. Toen de tranen van een moeder op zijn voorhoofd vielen, merkte hij niet dat zij Gods engel van barmhartigheid voor hem was.

En toen er later tegenslag kwam en hij op een ziekbed werd neergeworpen om na te denken, beseftte hij niet dat God juist uit liefde handelde door hem te verootmoedigen. O, mocht de Geest van God deze zielverwoestende wolken verdrijven! Mocht Hij de zondaar laten zien dat de klopper van de genadepoort vlak naast zijn hand hangt — en dat hij maar hoeft te kloppen om de deur zeker open te zien gaan, zodat hij binnengaat om eeuwig geborgen, welkom geheten, onthaald en gezegend te worden!

Als deze duisternis permanent blijft, zal ze de zondaar meetrekken naar zijn eigen ondergang. Ze maakt hem nu al diep ongelukkig, want wandelen in geestelijke duisternis is pure ellende. Onze Londense mist kruipt immers door al je kleren, je vlees en je botten, tot pijn toe in je merg; er is bijna niets kouders en doordringenders te bedenken. Het leven van de zondaar lijkt daar sprekend op. Hij probeert dat diepe gevoel van moedeloosheid, angst en vrees buiten te houden met duizend afleidingen die de wereld 'plezier' noemt, maar het lukt hem niet. Hij is „zonder God” en dus zonder hoop; hij is „zonder Christus” en dus zonder rust.

Hij is treffend te vergelijken met die arme, rillende, halfgeklede en hongerige stakker die we op een mistige winteravond door de straten zien hasteren, op zoek naar een koud plekje op de drempel van het armenhuis. Maar het allerergste is nog wel dat de zondaar zich in al zijn haast naar zijn eigen ondergang spoedt. Hij heeft geen flauw idee van wat hem te wachten staat. Zijn laatste stap leek nog op vaste grond te zijn, maar zijn voet hangt nu al angstaanjagend boven de kaken van het verderf.

Pas op, o mens, die we daar in de mist op de rand van de afgrond zien staan! Pas op! Want als die noodlottige sprong eenmaal is gedaan, zullen de vermaningen van vrienden én je eigen berouw volkomen tevergeefs zijn!

Om van gedachten te veranderen: is er soms ook een duisternis die God zélf over mensen brengt?

Dan hebben we het niet over morele duisternis — want de Bijbel zegt immers dat *"God een Licht is, en er in Hem gans geen duisternis is"* —, maar over de somberheid van tegenspoed en zware verdrukking.

Een gelovige kan zich in een diepe duisternis bevinden, zowel qua omstandigheden als in het ervaren van geestelijke troost. Sommige christenen baden voortdurend in het zonlicht, maar anderen zingen juist als nachtegale: zij lofprijzen God het mooist in de nacht.

Wat is deze mist opeens dik! Nou en? We hebben God in het gezinsgebed misschien al tijden niet meer bedankt voor het licht van de zon, maar vanavond doen we dat uit de grond van ons hart. Misschien zouden we de zon immers nooit echt waarderen als ze zich niet af en toe achter een wolk verborg. Wat is een christen oneindig dankbaar voor innerlijke rust als al zijn twijfels en angsten zijn verdwenen! En wat is hij de Heere erkentelijk voor voorspoed zodra de dagen van tegenspoed voorbij zijn!

Nu we al die brandende lampen door de mist zien schijnen, valt het ons pas echt op hoeveel we aan deze hulpmiddelen hebben. Op mistige nachten is zelfs een straatjongen met een fakkel van twee cent een juweeltje. Overdag negeren we hem of jagen we hem weg, maar als de mist dichttrekt, zijn we zielsgelukkig met de gloed van zijn fakkel. Als we op onze lauweren rusten en vrolijk door het leven marcheren, kijken we vaak neer op de gewone hulpmiddelen. Maar als we in de knel zitten, worden de troon van genade, de gebedssamenkomst en de prediking van Gods Woord plotseling van onschatbare waarde. Sommige gelovigen die anders alleen naar hun eigen lievelingspredikant willen luisteren, zijn ineens allang blij met een woord van troost uit ieders mond als de zielennoed hen overvalt. De kaarsen van Gods belofte komen ons ontzettend goed van pas als we door de schaduwen van verdriet wandelen, en Zijn Woord wordt dan echt een lamp voor onze voet en een licht voor ons pad.

En als we in dichte mist naar huis proberen te komen, wat ga je dan het gezelschap van een ander waarderen! Als je geen flauw idee hebt waar je loopt en maar moet hopen dat je de goede kant op gaat, hoe vrolijk sluit je dan vriendschap met een willekeurige voorbijganger die jouw richting op loopt! Al is het een ruw uitzierende arbeider in werkkleding: het kan je niets schelen, hij zit in hetzelfde schuitje en je begroet hem als een broeder. In de nood ontstaat een diepe, innige verbondenheid. Op een zinkend schip bestaan geen standenverschillen meer; daar telt elk mens pas

echt voor wat hij waard is. Als christenen in de duisternis van verdrukking verkeren, is het prachtig om te zien hoe de Bijbelse belofte tot leven komt: *"Alsdan spreken die den HEERE vrezen, een ieder tot zijn naaste."*

Een eenvoudige oude vrouw die de dingen van God doorleefd kent, is in een uur van diep verdriet ineens vele malen meer waard dan die keurige heer wiens vlotte gezelschap je vroeger zo betoverde.

We hebben nu lang genoeg op deze snaar getokkeld, maar we moeten hem toch nog één keer aanslaan. Als het buiten donker is en de mist optrekt, verlangt de reiziger des te vuriger naar huis. En dat is nu juist een van de verborgen zegeningen van onze zware kruisen, onze ziekten en onze levensmoeilijkheden: ze zorgen ervoor dat we vurig gaan verlangen naar de hemel. Want zolang alles ons voor de wind gaat, roepen we al snel net als Petrus: *"Heere! het is goed, dat wij hier zijn; zo Gij wilt, laat ons hier drie tabernakelen maken."*

Maar de nevels bedekken Tabors voorhoofd, en we worden bang als we de wolk ingaan. We verlangen ernaar om ergens te zijn waar de somberheid nooit kan komen. Wat zal het heerlijk zijn om, na een lange reis over een troosteloze, droevige en bewolkte weg, aan te komen waar onze Vader de deur van Zijn hemels huis sluit en elk sprankje duisternis en verdriet voor eeuwig buitensluit.

Tot nu toe dachten we vooral aan de beproevingen van de gelovige, maar ook wie nog niet gered is, kan zomaar in een dichte mist van moeilijkheden belanden. Sterker nog, we menen zo'n verloren mens zo voor ons te zien. Tot voor kort ging het hem altijd voor de wind. Iedereen om hem heen beschouwde hem als een slimme kerel; hij wist „hoe de hazen lopen”, zoals de wereld dat zo mooi zegt. Hij voelde nauwelijks enige gewetensrust of innerlijke benauwdheid. Maar opeens is hij in een toestand van diepe twijfel en nood verzeild geraakt. Hij is gehuld in een dichte mist: hij weet werkelijk niet meer welke kant hij op moet en staat totaal perplex. De man die altijd zelf de weg wees, wil nu ineens een gids hebben, maar durft niemand meer te vertrouwen.

Alle oude, vertrouwde herkenningspunten zijn uit het zicht verdwenen; of hij nu naar links of naar rechts moet, hij kan het simpelweg niet zeggen. Zijn gezondheid breekt, hij is terneergeslagen en voelt zich volledig gebroken. Een Machtige heeft die oude leeuw bij zijn baard gegrepen; een geheimzinnige invloed heeft de dapperheid van deze grootspreker finaal gebroken.

Man in de mist, we groeten je — en we zijn stiekem blij dat je bent waar je bent! Begrijp me goed, we verheugen ons niet over je verdriet om de pijn zelf, maar wel om wat het teweeg kan brengen. We zijn blij dat je eigen wijsheid nu tot dwaasheid is geworden, want dat betekent dat Gods ware wijsheid nu zichtbaar kan worden! Nu je onrust begint te voelen in deze wereld, hopen we vurig dat je je misplaatste vertrouwen opgeeft en je ware, blijvende geluk ergens anders zoekt.

O man in de mist! Je bent nu werkelijk tot stilstand gekomen; de voorzichtigheid heeft luid geroepen: "Halt!" Nu je zo diep in verlegenheid bent, bidden we dat je eindelijk de tijd neemt om biddend je levenswandel te overwegen. Want laten we eerlijk zijn: je hebt tot nu toe op een dwaalspoor gelopen. Een weg is immers altijd slecht zolang God daarin wordt vergeten en Jezus op een zijspoor wordt gezet! Je hebt al tegenslagen en ziektes gehad — dat waren de barmhartige mistsignalen op jouw weg, die je met een harde knal lieten schrikken. Maar je liep er dwars doorheen, totdat je nu geen hand voor ogen meer ziet en niet eens meer durft te bewegen.

Houd alsjeblieft op, arme vriend, en luister naar de stem van Hem die om mensen geeft: *"Geloof in den Heere Jezus Christus, en gij zult zalig worden"* en *"Die niet gelooft, is alrede veroordeeld, dewijl hij niet heeft geloofd in den Naam des eniggeboren Zoons van God"*. Wat kan een schip dat in een dikke mist ligt te dobberen nu beter doen dan zijn anker uitwerpen? Maar jij hebt helemaal geen anker, omdat je zonder hoop in Christus leeft. Mogen God je door Zijn genade de allerzekerste, vaste hoop schenken, zodat jouw schip veilig voor anker komt te liggen en geen enkel gevaar meer hoeft te vrezen!

Heel veel mensen kunnen hier trouwens hun eigen portret in herkennen! De verkwister hakt zijn bezit eigenhandig in de pan en vervalt tot armoede en schande. De dronkaard sloopt zijn gezondheid, zijn kracht, zijn gezinscomfort en zijn huiselijke vrede; en als hij zijn dwaze werk heeft volbracht, stort hij door eigen toedoen in de afgrond. Wie leeft vanuit lage, liederlijke gewoontes, richt verwoestende schade aan in zijn eigen lichaam en ziel, en zal de vruchten daarvan snel plukken in de vorm van ziekte, doodsangst en de dood zelf.

Er zijn bovendien wel meer dwazen te bedenken die — net als de man uit de bekende houtsnede — figuurlijk de tak afhakken waar ze zelf op zitten. Het is diep triest en getuigt van enorme ondankbaarheid als mensen kwaadwillig en wreed zijn tegen degenen die juist hun beste vrienden zijn. Vrouwen en ouders moeten vaak harde klappen incasseren van mensen die hen juist liefdevol

verzorgen en voor de ondergang willen behoeden. Wat een schande dat zoiets gebeurt!

Eigengerechte lezer, je bent ongetwijfeld bereid om je met ons aan te sluiten in alle afkeuring over de waanzin van de zonden die we zojuist hebben aangestipt. Maar sta ons toe te vragen: sta je zelf ook niet op deze foto afgebeeld?

Je rust op de tak van je eigen goede werken, en toch zorgen je fouten, onvolkomenheden en misstappen ervoor dat die tak elke dag zwakker wordt en je gewicht minder goed kan dragen. Sterker nog: hij is nooit een betrouwbare steun geweest. Als je jezelf echt kent en eerlijk genoeg bent om je eigen tekortkomingen te bekennen, zul je direct inzien dat deze tak – puur naar het oordeel van je eigen geweten – een uiterst broze fundering is geworden, die je vertrouwen volstrekt onwaardig is.

Als je nu nooit had gezondigd en dus nooit ook maar één diepe snede in die tak had gemaakt, dan hadden we het misschien nog kunnen begrijpen dat je erop vertrouwde. Maar je hebt er zelf herhaaldelijk in gehakt, en de tak staat op het punt om onder je gewicht te bezwijken. Daarom smeken we je: verlaat deze onveilige plek en zoek een veel zekerder rustplaats!

Elke vorm van eigenvertrouwen is ten slotte grove dwaasheid. Je eigen gevoelens, goede werken, gebeden, aalmoezen en godsdienstige plichtplegingen zijn stuk voor stuk veel te zwak om een verloren en zondige ziel te dragen. De Bijbel zegt niet voor niets: *"Want niemand kan een ander fundament leggen, dan hetgeen gelegd is, hetwelk is Jezus Christus" – "Jezus Christus, den Rechtvaardige"*.

"Die in Hem gelooft, wordt niet veroordeeld." En: *"Waarom Hij ook volkomenlijk kan zalig maken degenen, die door Hem tot God gaan, alzo Hij altijd leeft om voor hen te bidden."* Vertrouw volledig op Jezus, en Hij zal je werkelijk nooit teleurstellen!

© Vertaling The Sword and the Trowel door Teun van der Plas

